

Tampereen kaupungin lausunto Sosiaali- ja terveysministeriön, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:n ja Suomen Kuntaliiton kokoamaan Laatusuositukseen aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027

Vaikuttavuustavoitteiden sisältötekstien, suositusten ja hyvien käytäntöjen arviointi:
Arvioi, onko vaikuttavuustavoitteiden sisältöteksteihin, suosituksiin ja hyviin käytäntöihin
nostettu mielestäsi tärkeimmät asiat? Ota kantaa asteikolla *samaa mieltä – jonkin verran
samaa mieltä – jonkin verran eri mieltä – eri mieltä*. (Mikäli mitään asteikon väitettä ei ole
alleviivattu, ei Tampereen kaupunki ole ottanut kantaa asiaan.)

Vaikuttavuustavoite 1. Ikääntyvien työkyky paranee

Työhyvinvointi ja työn muokkaus

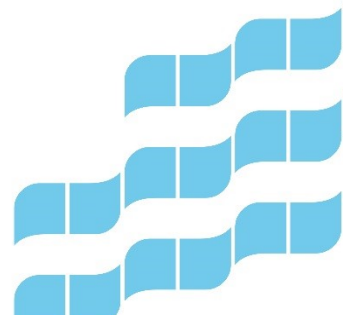
- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Henkilöstön riittävyys

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Johtamisen kehittäminen

- samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

Työurien mielekkyys ja osaaminen

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Ikääntyvien työkyky paranee* -sisältötekstiin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa.

Työhyvinvointi ja työn veto-/pitovoima osioissa nostetaan esiin myönteisten näkökulmien nosto julkisuuteen lähinnä media kautta. Kulttuurihyvinvointia edistävänä kuntana toivomme tässä osioissa nostettavan myös ikäihmisten palveluissa esiin työn monipuolisuus kulttuuristen toimintamallien kautta sekä mahdollisuus kulttuurista nauttimiseen työpaikkaympäristössä (esim. esitykset ikäihmisten palveluissa). Kappaleessa *Henkilöstön riittävyys* mainitaan seuraavasti: ”Myös sosiaali- ja terveydenhuollon paheneva työvoimapula edellyttää, että kaikki osaaminen, jolla asiakkaiden tarpeisiin voidaan vastata, otetaan käyttöön ja hyödynnetään.” Toivomme että tässä kohden huomioidaan myös henkilöstön kulttuurihyvinvointiin osaaminen.

Arvioi, onko kaikkein tärkeimmät suositukset nostettu vaikuttavuustavoitteeseen.

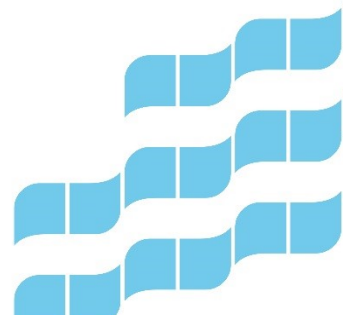
Ikääntyvien työkyky paranee

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

Arvioi, onko kaikkein tärkeimmät hyvät käytännöt nostettu vaikuttavuustavoitteeseen.

Ikääntyvien työkyky paranee

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Ikääntyvien työkyky paranee* -osion hyviin käytäntöihin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa.

(ei lausuttavaa)

Vaikuttavuustavoite 2. Iäkkäät ovat toimintakykyisiä pidempään

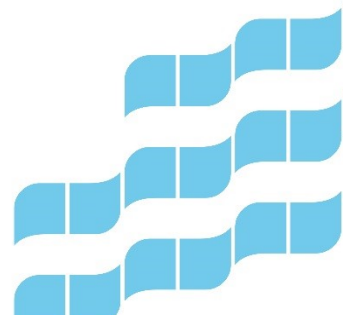
Arvioi, onko vaikuttavuustavoitteiden sisältöteksteihin, suosituksiin ja hyviin käytäntöihin nostettu mielestäsi tärkeimmät asiat? Ota kantaa asteikolla *samaa mieltä – jonkin verran samaa mieltä – jonkin verran eri mieltä – eri mieltä*.

Ennakointi ja ennaltaehkäisevät palvelut

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Toimintakyvyn ja hyvinvoinnin tukeminen

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Itsemääräämisoikeus ja omaehtoisuus, toimijuuden tukeminen

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

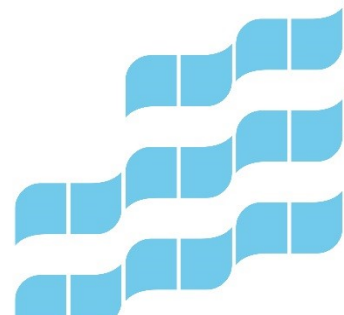
eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *läkkäät ovat toimintakyysisä pidempään* -osion sisältötekstiin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa.

Kappaleessa 3.1 mainitaan HYTE-työn olevan kuntien lakisääteinen tehtävä. HYTE-työ on myös hyvinvointialueiden lakisääteinen tehtävä. HYTE-työ on laajalti yhdyspintaa kuntien ja hyvinvointialueiden kesken ja näin ollen tässä kohden tulee mainita tuen molemmin puoleisuus eli myös tuki hyvinvointialueen taholta kunnille.

Tekstissä olisi hyvä käyttää lukijalähtöisempää selkokielisyyttä kautta linjan, varsinkin kun laatusuositus on kohdennettu myös ikääntyneiden kansalaisten luettavaksi. Esimerkkinä ko. lause tekstistä: *Mielen- ja kulttuurihyvinvointi ovat tukemassa toimintakyvyn ylläpitämistä, mutta ikääntyneen henkilön toimintakyvyn ollessa uhattuna palvelutarpeen arvioinnilla kohdennetaan palvelut tarpeenmukaisena.*

Kohdassa 3.1.4 huomiona: Voisiko suosituksessa olla lisäksi työnjako eri toimijoiden kesken (hyvinvointialue, kunnat, kolmas sektori). Eli ei pelkästään tunnisteta kulttuurihyvinvoinnin hyötyjä ja lisätä kulttuurihyvinvoinnin osaamista, vaan myös luodaan rakenteita ja jaetaan vastuita. Hienoa, että etsivä kulttuurityö on mainittu!

Mitä tarkoittaa: ”Näytön mukaan kulttuurihyvinvoinilla on suuri rooli ennaltaehkäisevässä toimintakyvyn edistämässä”? Ennaltaehkäisevä edistäminen kuulostaa itseasiassa kumoamiselta. Selkokielisyys olisi toivottavaa seuraavanlaisissa lauseissa: *Taiteen kautta ikäihmisten elämä näkyvänä on aktiivista kansalaisuutta ja edistää toimivaa demokratiaa. Taide- ja kulttuuripalvelut ovat taiteesta nauttimista ja harrastuneisuutta sekä kohdennettuja palveluja.*

Kappaleessa 3.1.5 voisi tuoda esille myös liikunnan vaikutukset kognitioon ja erityisesti muistiin. Tutkittua tietoa asiasta löytyy.

Arvioi, onko kaikkein tärkeimmät suositukset nostettu vaikuttavuustavoitteeseen.

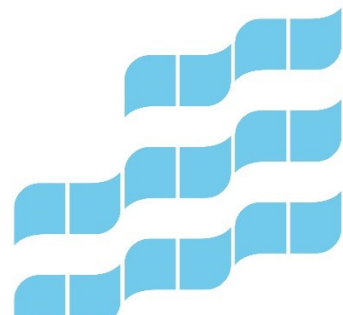
lökkäät ovat toimintakykyisiä pidempään

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Arvioi, onko kaikkein tärkeimmät hyvät käytännöt nostettu vaikuttavuustavoitteeseen.

lökkäät ovat toimintakykyisiä pidempään

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *läkkäät ovat toimintakykyisiä pidempään* -osion hyviin käytäntöihin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa.

Hyvänä käytäntönä voisi olla kulttuurihyvinvointisuunnitelma, jossa kohdennettu toimia ikääntyneelle väestölle.

Vaikuttavuustavoite 3. Osallisuus vapaaehtoistoimintaan kasvaa

Arvioi, onko vaikuttavuustavoitteiden sisältöteksteihin, suosituksiin ja hyviin käytäntöihin nostettu mielestäsi tärkeimmät asiat? Ota kantaa asteikolla *samaa mieltä – jonkin verran samaa mieltä – jonkin verran eri mieltä – eri mieltä*.

Osallisuus, yhteisöllisyys, aktiivinen kansalaisuus ja vapaaehtoistoiminta

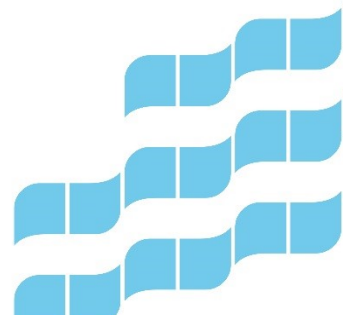
samaa mieltä
jonkin verran samaa mieltä
jonkin verran eri mieltä
eri mieltä

Hyvinvointialueet, kunnat ja järjestöt tukevat vapaaehtoistoimintaa ja koordinoivat toimintaa keskenään

samaa mieltä
jonkin verran samaa mieltä
jonkin verran eri mieltä
eri mieltä

Järjestöjen vapaaehtoistoiminta

samaa mieltä
jonkin verran samaa mieltä
jonkin verran eri mieltä
eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Osallisuus vapaaehtoistoimintaan kasvaa* -osion sisältötekstiin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa

Tässä kappaleessa ei tuoda esiin mihin tieto ikääntyneiden lisääntynyt osallistuminen vapaaehtoistoimintaan perustuu.

Kappaleessa 4.1 Osallisuus, yhteisöllisyys, aktiivinen kansalaisuus ja vapaaehtoistoiminta käsitellään osallisuus lähinnä vain vapaaehtoistoiminnan kautta. Kun osallisuus mainitaan otsikossa, tulisi tässä nostaa esiin myös yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja siihen osallistumisen mahdollisuudet.

Kappaleen 4.1. suosituksissa mainitaan: *Lisätään säännöllisiä palveluja jo saaville iäkkäille asiakkaille mahdollisuuksia saada lisää sosiaalista toimintakykyä ja kanssakäymistä vapaaehtoistoiminnan kautta kuntien ja palveluntuottajien tukemana (esim. kotihoito).* Kunta ei vastaa hyvinvointialueen kotihoidon vapaaehtoistoiminnasta, pois lukien mahdollisesti Helsinki.

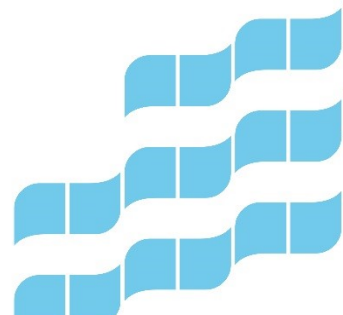
Arvioi, onko kaikkein tärkeimmät suositukset nostettu vaikuttavuustavoitteeseen.

Osallisuus vapaaehtoistoimintaan kasvaa

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Osallisuus vapaaehtoistoimintaan kasvaa* -osion suosituksiin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa

(ei lausuttavaa)

Arvioi, onko kaikkein tärkeimmät hyvät käytännöt nostettu vaikuttavuustavoitteeseen.

Osallisuus vapaaehtoismintaan kasvaa

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Osallisuus vapaaehtoismintaan kasvaa* -osion hyviin käytäntöihin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa

(ei lausuttavaa)

Vaikuttavuustavoite 4. Teknologia lisää hyvinvointia

Arvioi, onko vaikuttavuustavoitteiden sisältöteksteihin, suosituksiin ja hyviin käytäntöihin nostettu mielestäsi tärkeimmät asiat? Ota kantaa asteikolla *samaa mieltä – jonkin verran samaa mieltä – jonkin verran eri mieltä – eri mieltä*.

Teknologia iäkkään henkilön toimintakyvyn, hyvinvoinnin, turvallisuuden ja osallisuuden edistäjänä

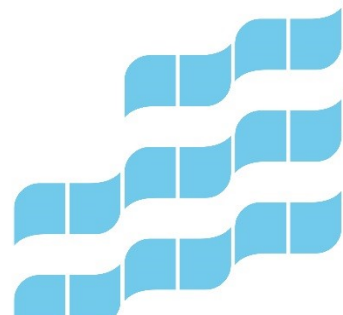
- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Helppokäyttöisyys, käyttäjäystävällisyys ja eettisyys

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Kotona asumista tukeva teknologia

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä
eri mieltä

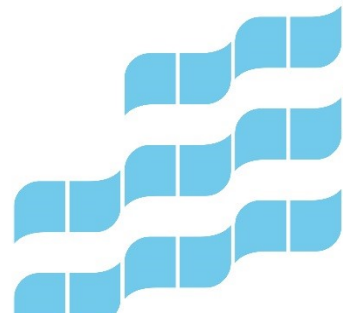
Teknologia työntekijöiden tukena

samaa mieltä
jonkin verran samaa mieltä
jonkin verran eri mieltä
eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Teknologia lisää hyvinvointia* -osion sisältötekstiin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa.

Kappaleessa mainitaan seuraavasti: *Teknologiaratkaisujen tarjoamia vaihtoehtoja hyödyntämällä voidaan tukea iäkkäiden ihmisten kotona asumista sekä parantaa palvelujen ja henkilöstön riittävyyttä. Teknologisten ja digitaalisten välineiden käyttö antaa ammattilaisille uusia tapoja tarjota parempaa palvelua ja hoitoa sekä hyvin toimiessaan vapauttavat ammattilaisten aikaa ihmisten kohtaamiseen. Onko tarkoitus, että teknologiaosuudessa käsitellään ainoastaan palveluiden piirissä olevia ikääntyneitä? Toisaalla viitataan taas näin: Iäkkäiden ihmisen toimintakykyä voidaan edistää jo ennalta opastamalla esimerkiksi oman puhelimen eri ominaisuuksien käyttöön yhteydenpidossa ystäviin ja sukulaisiin tai ottamaan käyttöön kalenteri ja muistutustoimintoja. Tutustuminen erilaisiin teknologisiin ratkaisuihin ennakolta voi myöhemmin helpottaa niiden käyttöönottoa arjessa. Viittaus arkeen on ehkä hieman ylimalkainen, jos tarkoitus on viitata heikentyneeseen toimintakykyyn ja valmiuksien lisäämiseen teknologian käytön osalta.*

Kappaleessa 5.2 Helppokäyttöisyys, käyttäjäystävällisyys ja eettisyys mainitaan suosituksissa näin: *Hyvinvointialueet, kunnat ja palveluntuottajat varmistavat teknologian käyttöönoton yhteydessä ikäteknologiaratkaisujen tietosuojan ja -*

turvan, asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä eettisyyden (mm. oikeus hyvään ja oikeudenmukaiseen hoitoon ja huolenpitoon) ja vastuullisuuden. Kunnille ei kuulu tällaisten ikäteknologiaratkaisujen osuudet varsinkaan potilasturvaan liittyen pois lukien Helsinki.

Kappaleessa 5.3 Kotona asumista tukeva teknologia käsittelee palveluiden piirissä jo olevia ikääntyneitä, olisi kuitenkin hyvä huomioida myös teknologian ja etäpalveluiden saatavuus myös niiden ikääntyneiden näkökulmasta, jotka eivät ole palveluiden piirissä. Tämä on toimintakykyä tukevaa ja ennaltaehkäisevää toimintaa. Esimerkkinä kulttuurin osalta Lämpio -etäpalvelut.

Arvioi, onko kaikkein tärkeimmät suositukset nostettu vaikuttavuustavoitteeseen.

Teknologia lisää hyvinvointia

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

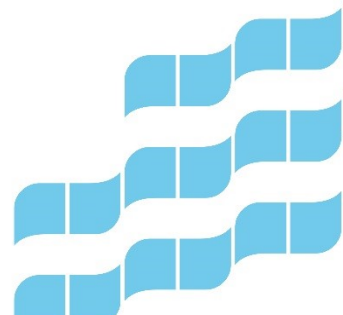
Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Teknologia lisää hyvinvointia* -osion suosituksiin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa

(ei lausuttavaa)

Arvioi, onko kaikkein tärkeimmät hyvät käytännöt nostettu vaikuttavuustavoitteeseen.

Teknologia lisää hyvinvointia

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Teknologia lisää hyvinvointia* -osion hyviin käytäntöihin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa

KATI -ohjelman linkit eivät toimi.

Vaikuttavuustavoite 5. Ikäystävällisyyttä asumiseen ja asuinympäristöihin

Arvioi, onko vaikuttavuustavoitteiden sisältöteksteihin, suosituksiin ja hyviin käytäntöihin nostettu mielestäsi tärkeimmät asiat? Ota kantaa asteikolla *samaa mieltä – jonkin verran samaa mieltä – jonkin verran eri mieltä – eri mieltä*.

Ikääntyneiden oman ennakkoinnin ja varautumisen tukeminen

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

Asuntokannan korjaamisen edistäminen ja uustuotannon ratkaisut

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

Ikäystävälliset asuinympäristöt

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

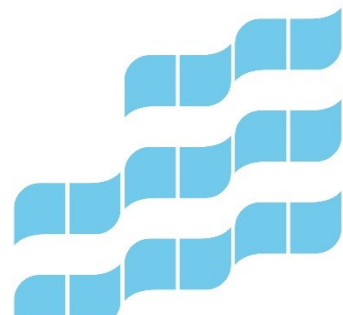
Kuntien ja hyvinvointialueiden rooli on keskeinen

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

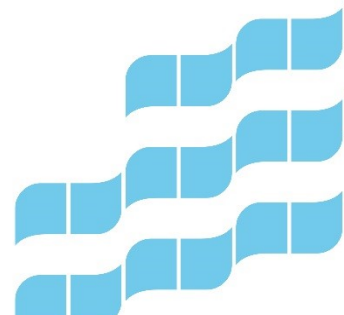

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Ikäystävällisyyttä asumiseen ja asuinympäristöihin* -osion sisältötekstiin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa.

6.1 Onko kunnan rooli turhan korostunut? Ikääntyneiden omaa ennakkointia ja varautumista asumisessa tulee tukea monen tahon toimesta. Sen puheeksi ottaminen erilaisissa ammattilaiskohtaamisissa olisi tärkeää. Ikääntyvien neuvontapalveluissa (esimerkiksi hyvinvointikeskuksissa, kotiin vietävissä palveluissa, Lähi- ja Kotitoreilla) tulee olla osaamista ja ymmärrystä asumisen ennakoinnista ja ratkaisuista, sekä valtakunnallisesti, alueellisesti että paikallisesti.

6.2 Kuntien rooli elinkaarikortteiden tontinluovutuksessa, eli kunta suunnittelee sen yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Ikääntyneiden varallisuuserot ja yhteiskunnan tuen tarpeellisuus asuntojen muutostöissä tulisi huomioida. Kappaleessa 6.2 mainitaan ”tavallinen palveluasuminen”. Jäimme miettimään, mitä tällä tarkoitetaan.

6.3 ”Kunnat voivat monilla toimilla tukea ikääntyvän väestön asumista, liikkumista ja arjessa pärjäämistä.” Hyvinvointialueiden rooli tulisi lisätä. Yhteisöllisyyttä voidaan myös asuinalueella kohtaamispaikkojen ja yhteisen toiminnan avulla.” Tästä lauseesta puuttuu jotain. Hyvinvointialueen vastuulle kuuluva yhteisösosiaalityö tulisi mainita. Esteettömyyttä voisi avata lisää. Esteettömyyskartoitusten tekeminen, esteettömyyskävelyt yhdessä ikääntyneiden kanssa, edistävät myös osallisuutta. Saavutettavissa olevan lähiluonnon merkitystä hyvinvoinnille voisi korostaa. Ikääntyneiden osallisuuden edistäminen tärkeää olemassa olevien palveluiden kautta (innovatiiviset ratkaisut). Lisäys myös ikääntyneiden tekemisestä ja toiminnasta: on todella tärkeää, voisi korostaa enemmän. Järjestöjen roolia tässä tulee korostaa. Ikääntyneet toimivat kolmannella sektorilla sekä osallistujina että vapaaehtoistoiminnan aktiiveina ja ohjaajina. Missä/mistä tilat järjestöille?

6.4 – ” Kuntien tehtäviin kuuluu esimerkiksi yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eri väestöryhmien osalta ja myös asumiseen liittyviä tehtäviä. Hyvinvointialueet vastaavat asumispalveluista osana ikääntyneiden palveluja” -> Ks. vanhuspalvelulain 5 pykälä: Hyvinvointialueen on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä sekä arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä. -> Laatusuosituksessa tulisi korostaa hyvinvointialueen roolia sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluissa että muissa ikääntyneiden palveluissa, ei siis pelkästään kapeasti ajateltuna asumispalveluissa.

Lisäys tontinluovutuksesta lauseeseen ”Kuntien tehtäviin kuuluu esimerkiksi yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eri väestöryhmien osalta ja myös asumiseen liittyviä tehtäviä”.

Arvioi, onko kaikkein tärkeimmät suositukset nostettu vaikuttavuustavoitteeseen.

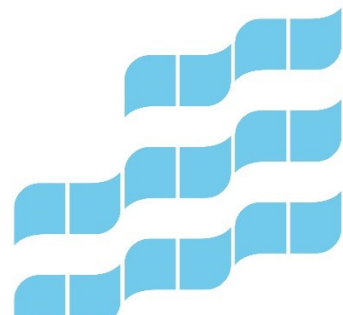
Ikäystävällisyyttä asumiseen ja asuinympäristöihin

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Ikäystävällisyyttä asumiseen ja asuinympäristöihin* -osion suosituksiin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa.

(ei lausuttavaa)

Arvioi, onko kaikkein tärkeimmät hyvät käytännöt nostettu vaikuttavuustavoitteeseen.

Ikäystävällisyyttä asumiseen ja asuinympäristöihin

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Ikäystävällisyyttä asumiseen ja asuinympäristöihin* -osion hyviin käytäntöihin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa.

(ei lausuttavaa)

Vaikuttavuustavoite 6. Palvelut toteutetaan kestävällä tavalla

Arvioi, onko vaikuttavuustavoitteiden sisältöteksteihin, suosituksiin ja hyviin käytäntöihin nostettu mielestäsi tärkeimmät asiat? Ota kantaa asteikolla *samaa mieltä – jonkin verran samaa mieltä – jonkin verran eri mieltä – eri mieltä*.

Palvelut ovat asiakaslähtöisiä

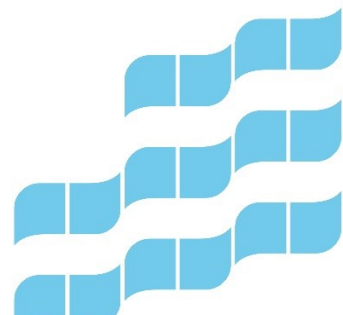
samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

Keskitetty neuvonta ja asiakasohjaus

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

Kotiin annettavat palvelut ja kotona-asumisen turvallisuus

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

Ekologisesti kestävä palvelujärjestelmä

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

jonkin verran eri mieltä

eri mieltä

Tiedolla johtaminen ja laatu

samaa mieltä

jonkin verran samaa mieltä

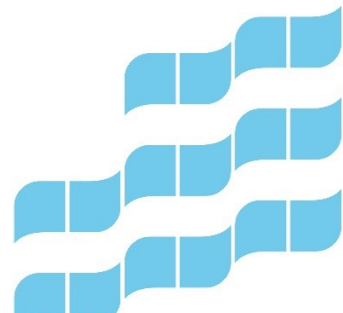
jonkin verran eri mieltä

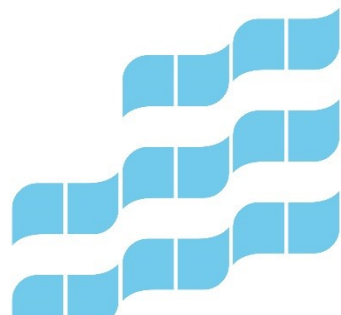
eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Palvelut toteutetaan kestäväällä tavalla* -osion sisältötekstiin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa

Tässä osiossa oli mielestämme hyvin kuvattu asiakaslähtöisyys, neuvonta ja palveluohjauksen kokonaisuus.

Kappaleesta 7.3 heräsi kysymys: Kenen vastuulla on omaishoitajien jaksamisesta huolehtiminen? Tätä olisi varmasti syytä avata enemmän, varsinkin kun laatusuositus on ajateltu myös ikääntyneiden kansalaisten luettavaksi, joista moni toimii myös omaishoitajana.

Arvioi, onko kaikkein tärkeimmät suositukset nostettu vaikuttavuustavoitteeseen.

Palvelut toteutetaan kestäväällä tavalla

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Palvelut toteutetaan kestäväällä tavalla* -osion hyviin käytäntöihin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa

(ei lausuttavaa)

7. Skenaariolaskelmat

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Skenaariolaskelmat* -osion sisältötekstiin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa

(ei lausuttavaa)

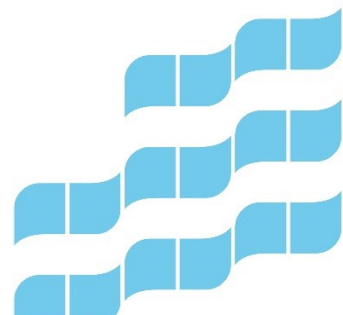
8. Laatuindikaattorit

Näin luet indikaattoreita

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Indikaattorit on jaettu ilmiökoreihin

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Lakisääteiset iäkkäiden palvelut

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Toimintakykyä tuetaan

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Toimijuutta tuetaan

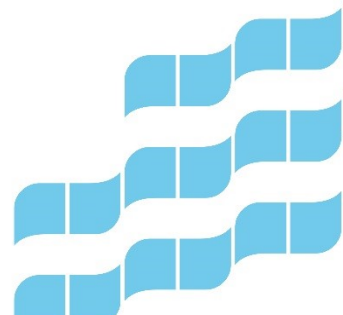
- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Laatuindikaattoreiden valmisteluprosessi

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Laatuindikaattorien seuranta ja kehittäminen tulevaisuudessa

- samaa mieltä
- jonkin verran samaa mieltä
- jonkin verran eri mieltä
- eri mieltä

Kerro lyhyesti, mitä mielestäsi *Laatuindikaattorit* -osion sisältötekstiin tulisi lisätä tai mitä siitä pitäisi poistaa

Koska laatusuosituksessa painotetaan vahvasti ennalta ehkäisevää toimintaa, on hyvä että mukana on myös niitä indikaattoreita ikääntyneiden osalta jotka eivät tule RAI-arvioinnin kautta vaan muiden palveluiden osalta sekä ikääntyneiden omasta elämänlaatunsa arvioinnista. Tietopohjaa ennen RAI-arviointia on siis tarpeen olla mukana.

Yleisenä huomiona koko laatusuositukseen toivoisimme selkeämpää jaottelua ikääntyneiden toimintakyvyn mukaisesti. Nyt nämä sekoittuvat ja joissain kappaleissa keskitytään ainoastaan sote-palveluiden piirissä oleviin ikääntyneisiin.

